

ҚОСЫМШАЛАР

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІНІҢ ҚАҒИДАТТАРЫ МЕН ЕРЕЖЕЛЕРІН САҚТАУ/САҚТАМАУ ТУРАЛЫ ЕСЕП¹

Бұл есеп ҚМГ кодексінің 6-тармағын орындау үшін дайындалды және ҚМГ-нің ҚМГ кодексінің қағидаттары мен ережелерінің сақталғаны/сақталмағаны туралы ақпаратты қамтиды.

2022 жылдың қорытындысы бойынша ҚМГ келесі аспектілерді ескере отырып, ҚМГ кодексінің ережелері мен қағидаттарына тұтастай сәйкес келді:

1. ҚМГ кодексінің 2-бөлімі 1-тармағының 2-тармағына сәйкес

«Қор ұйымдары үшін активтердің оңтайлы құрылымын қамтамасыз ету ұсынылады. Холдингтік компанияда негізгі компания акционерлік қоғам нысанында құрылуы мүмкін. Қалған ұйымдарды жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер нысанында құру ұсынылады. Акционерлік қоғам нысанында құрылып қойған ұйымдарды экономикалық, құқықтық және өзге де аспектілерді және Қор тобы мүдделерінің қамтамасыз етілуін ескере отырып, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер нысанына қайта ұйымдастыру мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.

Жаңа ұйымдарды құру кезінде ең қолайлы ұйымдық-құқықтық нысан жауапкершілігі шектеулі серіктестік болып табылады. Жаңа ұйымдарды акционерлік қоғам нысанында құруға ұйымның акцияларын кейіннен қор нарығында сатудың жоспарланатыны сияқты ерекше жағдайларда жол беріледі.

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепте кезеңде толығымен сақталды. ҚМГ активтер құрылымын оңтайландыру жөнінде жоспарлы жұмыс жүргізуде. Жаңа заңды тұлғаларды құру кезінде ҚМГ оларды ҚМГ кодексінде ұсынылғандай, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің ұйымдық-құқықтық нысанында құруға артықшылық береді. 2022 жылы акционерлік қоғам нысанындағы заңды тұлғалар құрылмады, акционерлік қоғам нысанындағы бұрыннан бар заңды тұлғаларды жауапкершілігі шектеулі серіктестік нысанындағы заңды тұлғалар етіп қайта ұйымдастыру жүргізілген жоқ. Сонымен бірге, ҚМГ тобы активтерінің құрылымын оңтайландыру жөніндегі жұмыс бекітілген жоспарларға / бағдарламаларға* сәйкес жалғастырылатын болады.

2022 жылғы 11 қарашада Директорлар кеңесінің шешімімен ҚМГ стратегиялық емес активтерінің тізбесі (бұдан әрі – СЕА тізбесі) бекітілді. Осы шешіммен Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 4 қарашадағы шешімімен бекітілген, 2021 жылғы 9 желтоқсандағы енгізілген өзгерістерімен СЕА тізбесінің күші жойылды.

«Жекешелендірудің 2021 – 2025 жылдарға арналған кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы № 908 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 2 ақпандағы №44 қаулысымен (бұдан әрі – ҚРҰҚ) №44 ҚРҰҚ бекітілген Негізгі өлшемшарттарды (қағидаттарды) ескеріле отырып, 2020 жылғы 29 желтоқсандағы №908 ҚРҰҚ бекітілген Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кешенді жоспарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Нәтижесінде ҚМГ компаниялары тобының бірқатар активтері №908 ҚРҰҚ-ға кірді.

2. ҚМГ кодексі 2-бөлімінің 1-тармағының 14-тармағына сәйкес «Қор мен ұйымдардың Директорлар кеңестері іскерлік этика стандарттарын енгізуді және олардың сақталуын қамтамасыз етеді. Қордың және ұйымдардың барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері іскерлік этика кодексімен танысу туралы өтінішке қол қоюға және Кодекс туралы өз білімін тұрақты түрде растап отыруға тиіс.»

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ кодексінің осы талаптары тұтастай сақталды. ҚМГ бизнесті жүргізудің адалдығы, әділдігі мен ашықтығы қағидаттары ұстанады және әріптестеріміз бен серіктестеріміздің осы қағидаттарды сақтауына ерекше назар аударады. Осы міндет шеңберінде ҚМГ-де Іскерлік этика кодексі, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты, Мүдделер қақтығысын реттеу саласындағы саясат, Контрагенттердің сенімділігін тексеру саясаты бекітілді.

Компания жаңадан қабылданған, сондай-ақ жұмыс істеп жүрген қызметкерлерге компания қызметкерлерінен күтілетін этикалық стандарттар мен міндеттемелер мен мінез-құлықтарды сақтау тұрғысынан оқытуды жыл сайын өткізіп тұрады. Бұдан басқа, қызметкерлер сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы іскерлік этика кодексі және саясатты сақтау бойынша міндеттемелерді жазбаша түрде қабылдайды. Бұл ретте ҚМГ компаниялар тобының барлық қызметкерлерімен іскерлік этика кодексімен танысу туралы өтініштерге қол қою бойынша жоспарлы жұмыс жүргізіліп жатыр.

3. ҚМГ кодексінің 2-бөлімі 3-тармағының 5-тармағына сәйкес

«Орнықты даму мыналарға:

- басқару жүйесіне;
- даму стратегиясына;
- тәуекелдерді басқаруды, жоспарлауды (ұзақ мерзімді стратегия), орта мерзімді (5 жылдық даму жоспары) және қысқа мерзімді (жылдық

бюджет) кезеңдер), есептілікті, тәуекелдерді басқаруды, адам ресурстарын басқаруды, инвестицияларды, операциялық қызметті және басқаларды қоса алғанда, негізгі процестерге, сондай-ақ органдардан (акционерлердің жалпы жиналысы (жалғыз акционер), Директорлар кеңесі, атқарушы орган) бастап қатардағы қызметкерлерге дейінгі барлық деңгейлерде шешімдер қабылдау процестеріне интеграциялануға тиіс.»

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепте кезеңде толығымен сақталды. ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен 2020 жылы мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл процесін ұйымдастыруды, орнықты даму қағидаттарын негізгі процестер мен мониторингке біріктіруді, орнықты даму жөніндегі жыл сайынғы есептілікті дайындауды, орнықты даму, орнықты даму бойынша мәдениетті дамыту және қолдау, тәуекелдерді анықтау және бағалау, құжаттаманы басқару, орнықты даму саласындағы нәтижелілікті өлшеу саласындағы басым бағыттарды (бастамаларды) іске асыруды қамтитын орнықты даму саласындағы басқару жүйесі бойынша нұсқаулық бекітілді. Сонымен бірге, орнықты дамуды негізгі процестерге біріктіру бойынша жұмыс жалғасуда.

4. Кодекстің 2-бөлімі 5-тармағының 6-тармағына сәйкес

«акциялардың 100%-і Қорға тиесілі компанияларда Директорлар кеңесінің мүшесін іздеу және сайлаудың мынадай процесі бар:

- 1) Қор компанияның Директорлар кеңесінің төрағасымен, компанияның Директорлар кеңесінің Тағайындау және сыйақы комитетінің төрағасымен бірлесіп - дайындық пен жоспарлауды өткізеді: компаниялардың міндеттерін ескере отырып, Директорлар кеңесіндегі қажетті құзыреттер мен дағды жиынын талдау және айқындау;

- дербес немесе рекрутингтік ұйымды тарта отырып, үміткерлерді іздеу арнасын айқындайды;
- үміткерлерді іздеуді жүзеге асырады;
- үміткерлерді іріктеуді жүргізеді: үміткерлер бойынша бағалау, сұхбат және ұсыныстар дайындау (компаниялардың Директорлар кеңесінің мүшесіне үміткерлер Қордың Директорлар кеңесінің Тағайындау мен сыйақы комитетінің кемінде бір мүшесімен талқыланады);
- жалғыз акционердің шешім қабылдауы;
- компанияның ғаламтор-ресурсында ақпарат жариялау, баспасөз релизі.

Холдингтік компаниялар өз тобында ұқсас процесті пайдаланады.»

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепте кезеңде толығымен сақталды. ҚМГ тобының компанияларына қатысты ҚМГ Директорлар кеңесінің тағайындау және сыйақы комитетін тартуды қоспағанда, ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарында Директорлар кеңесінің мүшелерін ұқсас түрде іздеу және іріктеу процесін регламенттейтін құжат бар. Бұл 2021 жылы ҚМГ-нің 2022-2031 жылдарға арналған жаңа даму стратегиясы қабылданғандығымен түсіндіріледі, оған сәйкес активтерді басқарудың аз орталықтандырылған моделіне көшу көзделген.

5. Кодекстің 2-бөлімі 5-тармағының 7-тармағына сәйкес

«7. Директорлар кеңесі Директорлар кеңесіне жаңадан сайланған мүшелер үшін лауазымға кіріспе бағдарламасын және Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі үшін кәсіби даму бағдарламасын бекітеді.»

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепте кезеңде толығымен сақталды. ДК-нің жаңа мүшелері үшін лауазымға енгізудің бекітілген бағдарламасы бар. ДК мүшелерінің кәсіби даму бағдарламаларын бекіту қажеттілігіне қарай жүзеге асырылатын болады.

¹ — «ҚазмұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – ҚМГ) корпоративтік басқару кодексі (бұдан әрі – Кодекс) «Самұрық-Қазына» АҚ (бұдан әрі – Қор) Кодексіне ұқсас және Қордың 2015 жылғы 27 мамырдағы шешімімен (№22/15 хаттама) бекітілді.
² — ҚМГ тобындағы заңды тұлғаларды қысқарту жекешелендіру және дивестициялар бағдарламалары шеңберінде жүргізіледі. 2020 жылғы 29 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Үкіметінің №908 қаулысымен Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кешенді жоспары бекітілді, оған ҚМГ тобының 51 компаниясы, оның ішінде ҚМГ IPO периметріне кірген 22 компания енгізілді.

6. Кодекстің 2-бөлімі 5-тарауының 10-тармағына сәйкес «Ұйымның Директорлар кеңесінің мүшесіне сыйақы белгілеу Қор әзірлейтін әдіснамаға сәйкес жүзеге асырылады, бұл ретте осы тұлғаның Директорлар кеңесінің құрамына қатысуынан ұйымның үшін күтілетін жағымды әсер назарға алынуға тиіс.».

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепті кезеңде тұтастай сақталды, ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақыны Қорда қабылданған әдіснамаға сәйкес Қор айқындады.

7. Кодекстің 2-бөлімі 5-тарауының 12-тармағына сәйкес «Директорлар кеңесінің отырыстарын өткізудің ұсынылған кезеңділігі жылына 8-12 отырысты құрайды.».

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепті кезеңде тұтастай сақталды - 2022 жылы 12 жоспарлы отырыс жоспарланып, өткізілді. Сонымен бірге, 9 кезектен тыс отырыс та өткізілді.

8. Кодекстің 2-бөлімі 5-тарауының 15-тармағына сәйкес «Корпоративтік хатшыға қатысты

ұйымда лауазымға кіріспе және сабақтастықты жоспарлау бағдарламасы әзірленеді.».

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепте кезеңде толығымен сақталды. Сабақтастықты жоспарлаудың өзекті мәселелерін корпоративтік хатшы ДК төрағасымен үнемі талқылап отырады. Корпоративтік хатшының қызметіне кірісу және сабақтастығын жоспарлау бағдарламалары 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында бекітілетін болады.

9. Кодекстің 2-бөлімі 6-тарауының 3-тармағына сәйкес «Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау функциясына жетекшілік ететін басшы тәуекел иесі болып табылмауы ұсынылады, ол оның тәуелсіздігін және объективтілігін қамтамасыз етеді. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі функцияларды экономикалық жоспарлауға, корпоративтік қаржыландыруға, қазынашылыққа, инвестициялық шешімдер қабылдауға

байланысты функциялармен бірге қоса атқаруға тыйым салынады. Егер елеулі мүдделер қақтығысы туындамаған жағдайда, басқа функциялармен бірге қоса атқаруға болады.».

ҚМГ-де Кодекстің осы талабы есепте кезеңде толығымен сақталды. ҚМГ-нің қолданыстағы ұйымдық құрылымына сәйкес тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау қызметі (бұдан әрі – ТБЖІБҚ) Басқарма төрағасының стратегия, инвестициялар және бизнесті дамыту жөніндегі орынбасарына тікелей бағынады (31.12.2022 ж.жағдай бойынша лауазымның атауы). ТБЖІБҚ басшысы ешқандай тәуекелдің иесі болып табылмайды, тиісінше мүдделер қақтығысы жоқ. Бұдан басқа, ТБЖІБҚ басшысының атқарушы орган жанындағы комитеттерге тәуекелдерді басқару жөніндегі құрылымдық бөлімшенің өкілі ретінде толыққанды дауыс беру құқығымен дербес және тәуелсіз қатысуы қамтамасыз етілді.

ІРІ МӘМІЛЕЛЕР ЖӘНЕ МҮДДЕЛІ МӘМІЛЕЛЕР ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

Ірі мәмілелер

Есепті кезеңде Директорлар кеңесі және (немесе) акционерлердің жалпы жиналысы Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңы және ҚМГ ішкі құжаттарына сәйкес ірі деп танылатын мәмілелер бойынша шешім қабылданған жоқ¹.

Қызығушылық бар мәмілелер

2022 жылы 15 қыркүйекте Компания «Самұрық-Қазына» АҚ-тан «ҚМГ Қашаған Б.В.» ЖШЖК-ның 50% акциясын 3,8 млрд АҚШ долларына қайта сатып алды. Бұл оқиға компания мүддесі бар мәміле ретінде танылды және бір мезгілде құны ҚМГ активтерінің жалпы баланстық құнының мөлшерінен 10% және одан көп болатын мүлікті сатып алуға немесе иеліктен шығаруға сай келеді. Компания 2015 жылы жасалған колл-опцион келісімі шеңберінде өз құқығын пайдаланды және «Самұрық-Қазына» АҚ-тан Солтүстік Каспий жобасы («Қашаған» жобасы) бойынша өнімді бөлу туралы келісімде 16,88%-ына иелік ететін «ҚМГ Қашаған Б.В.» ЖШЖК компаниясындағы 50% үлесін сатып алды.

¹ — Ірі мәміле деп Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңына сәйкес мәміле немесе өзара байланысты мәмілелер жиынтығы танылады, оның нәтижесінде қоғам активтерінің баланстық құнының жалпы мөлшерінің 25% және одан астамын құрайтын мүлікті сатып алады немесе иеліктен шығарады (сатып алуы немесе иеліктен шығаруы мүмкін)